

Svar

efnahags- og viðskiptaráðherra við fyrirspurn Eyglóar Harðardóttur um endurútreikning gengistryggðra lána.

1. *Hefur ráðuneytið gefið út leiðbeiningar fyrir fjármálafyrirtækin um hvernig eigi að reikna ólögmat gengistryggð lán í samræmi við lög nr. 151/2010? Efsvo er, hvernig eru þær leiðbeiningar? Ef ekki, af hverju?*

Í lögum nr. 151/2010 er breyttu ýmsum ákvæðum laga nr. 38/2001, um vexti og verðtryggingu, er að finna ákvæði um endurútreikning ólögmatra gengisbundinna lána. Samkvæmt bráðabirgðaákvæði XI við lögina er ráðherra heimilt að kveða nánar á um framsetningu útreiknings á uppgjöri vegna ólögmatra vaxta og/eða verðtryggingar í reglugerð. Þessi heimild ráðherra til setningar reglugerðar kom inn í frumvarp til breytinga á vaxtalögnum við þinglega meðferð málsins. Heimildin felur í sér að ráðherra er heimilt að kveða nánar á um framsetningu á útreikningi, þ.e. hvernig útreikningurinn er útskýrður og settur fram gagnvart lánþega, en með henni er ráðherra ekki fengið vald til að kveða frekar á um hvernig endurreikna eigi umrædd lán. Um það er fjallað í ákvæðum laganna. Í bráðabirgðaákvæðinu er jafnframt kveðið á um að ráðherra sé heimilt að fela umboðsmanni skuldara að hafa eftirlit með útreikningum fjármálafyrirtækja samkvæmt ákvæðinu, óska eftir upplýsingum um forsendur útreikninga og kveða á um úrbætur ef þörf krefur. Með reglugerð nr. 178/2011 fól ráðherra umboðsmanni skuldara slíkt eftirlit.

Ráðuneytið hefur ekki gefið út leiðbeiningar fyrir fjármálafyrirtæki um það hvernig beri að endurreikna umrædd lán. Lögina kveða nokkuð skýrt á um hvernig beri að endurreikna lán hafi þau verið dæmd ólögmat og endurmat embættis umboðsmanns skuldara á aðferðum við endurreikning bendir ekki til að þörf hafi verið á samræmdum leiðbeiningum, enda lítill munur á aðferðum sem beitt var við útreikninginn. Þá ber að hafa í huga að fyrir löggjafanum vakti að halda inngripi því sem fólst í lögum nr. 151/2010 eins hóflegu og kostur var, enda um íþyngjandi inngríp í stjórnarskrávarin eignarréttindi að ræða. Með lögnum voru þannig ekki felld úr gildi önnur samningsákvæði en þau sem tengjast gengistryggingu með beinum hætti og því eðlilegt að samningsákvæði ráði því að öðru leyti uppgjöri sem kostur er. Um leið er ljóst að fyrirtækjum er heimilt að endurreikna lánin á þann veg að komi skuldurum betur. Komi upp ágreiningur um hvernig beri að túlka einstök ákvæði laga verða dómstólar að leysa úr honum.

2. *Hvernig endurreikna fjármálafyrirtæki ólögmet gengistryggð lán og er sú aðferðafræði í samræmi við 1. gr. laga nr. 151/2010? Óskað er skriflegra skýringa á aðferðafræðinni við útreikningana og sýnidæma um:*

- a. *bílalán,*
- b. *húsnæðislán,*
- c. *önnur veðlán til einstaklinga, og*
- d. *fyrirtækjalán?*

Eins og áður segir annast embætti umboðsmanns skuldara eftirlit með endurútreikningi gengistryggðra lána. Í athugun umboðsmanns skuldara á endurútreikningi gengistryggðra lána kemur fram að ekki sé um misræmi að ræða varðandi endurútreikning íbúðarlána en að munur sé á endurútreikningi bílalána milli fyrirtækja. Sá mismunur liggur í því að flest fjármálafyrirtækin leggja ógreidda vexti við höfuðstól skuldarinnar með árs millibili og reikna síðan vexti af nýjum höfuðstól þannig reiknuðum. Þrjú fyrirtækjanna leggja hins vegar vexti við höfuðstól bílalána við hvern áfallinn gjalddaga og má því til einföldunar segja að vaxta-vextir reiknist mánaðarlega. Áfallnir vextir geta verið hærri með síðarnefndu aðferðinni.

Þótt þessar tvær útreikningsaðferðir geti leitt til mismunandi niðurstöðu er mikilvægt að hafa í huga að ekki skeikar miklu í öllum þorra uppgjöra.

Ekki verður betur séð en að hvor aðferðafræðin um sig geti rúmast innan ákvæða laga nr. 151/2010, enda fólu þau lög ekki í sér að felld væru úr gildi önnur sammingsákvæði en þau sem tengjast gengistryggingu með beinum hætti. Því ráða sammingsákvæði því hvort leggja megi vaxtavexti við hvern áfallinn gjalddaga. Um leið er ljóst að fyrirtækjum er heimilt að endurreikna lánin á þann veg að komi skuldurum betur.

Hvað fyrirtækjalánin varðar gilda ákvæði 18. gr. laga um vexti og verðtryggingu og bráða-birgðaákvæðin eftir því sem við á þegar vextir eða verðtrygging láns hafa verið dæmd ólög-mæt, hvort heldur sem lán eru til einstaklinga eða fyrirtækja. Dómstólar hafa þegar dæmt lán veitt fyrirtækjum, svo sem húsnæðislán ólögmet gengistryggð lán og hefur ráðuneytið ekki upplýsingar um annað en að í slíkum tilvikum séu fyrirtækja lán endurreiknuð í samræmi við ákvæði laganna.

Til frekari svara við spurningunni leitaði ráðuneytið til umboðsmanns skuldara og eru eftirfarandi upplýsingar þaðan fengnar:

Umboðsmaður skuldara hefur eftirlit með endurútreikningum fjármálafyrirtækja á gengis-lánnum neytenda samkvæmt reglugerð nr. 178/2011. Af þeim sökum ákvað umboðsmaður skuldara í apríl sl. að leita til Raunvísindastofnunar Háskólans til að fara yfir svör fjármála-fyrirtækja við fyrirspurnum um endurútreikning lána. Annars vegar var lagt fyrir dæmi um 15 millj. kr. húsnæðislán og hins vegar 3 millj. kr. bílasamning sem bæði voru tekin árið 2006. Í ljós kom ákveðinn mismunur á niðurstöðum fjármálafyrirtækja, sem byggist á því að fjármálafyrirtækin beita mismunandi útreikningsaðferðum.

Meginmismunurinn byggist á því hvaða vextir eru notaðir við útreikning lána skv. 4 gr. laga nr. 38/2001. Þannig beita SP-fjármögnun og Lýsing því sem kallast mánaðarlegir vextir, en Íslandsbanki Fjármögnun (Ergo) og Avant nota árlega vexti. Mánaðarlegir vextir eru hærri en árlegir vextir, en sem dæmi þá voru árlegir vextir í desember 2008 21% á ársgrundvelli samkvæmt vaxtatöflu Seðlabanka Íslands. Þetta jafngildir mánaðarlegum vöxtum upp á 23,14% á ársgrundvelli.

Í niðurstöðu Raunvísindastofnunar Háskólans kom fram að húsnæðislán Landsbankans, Íslandsbanka, Arion banka, Byrs og Dróma skiluðu öll sömu niðurstöðum. Hins vegar kom í ljós að útreikningar frá SP-fjármögnun, Lýsingu og Íslandsbanka hf. (nú Ergo) voru með öðrum hætti og skiluðu verri niðurstöðum fyrir skuldara. Innbyrðis munur á endurútreikning-

um þriggja síðastnefndu fjármálafyrirtækjanna gerir það að verkum að niðurstöður þeirra gefa mismunandi eftirstöðvar. Fleiri en einn skýringarkostur er mögulegur og er það á valdi dómstóla að skera úr um hvernig eigi að túlka vaxtalögin og hvaða reikningsaðferð sé sú rétta. Það eru því fleiri en einn skýringarkostur. Umboðsmaður skuldara hefur hins vegar beint því til fjármálafyrirtækja að skuldarar njóti vafans þar sem hann er fyrir hendi.

a. bílalan:

Aðferð við útreikning bílálana er í meginatriðum eftirfarandi:

Forsendur útreiknings eru þær að 1. janúar 2006 hafi aðili tekið 2 millj. kr. lán til 7 ára og voru mánaðarlegar afborganir af láninu 30.000 kr.

Útgáfudagur	1.1.2006
Fyrsti vaxtadagur	1.1.2006
Fyrsti gjalddagi	1.2.2006
Fjöldi mánaða milli gjalldaga	1
Upphaflegur lánstími (árafjöldi)	7,00
Upphaflegur höfuðstóll	2.000.000

Óverðtryggðir vextir Seðlabanka yfir lánstímann voru eins og hér er sýnt:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	21	20	19	18	18	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	9
2010	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,25	8,25	7,75	7,75	6,75	6,30	5,75
2011	5,55	5,55	5,25	5,25								

Sem jafngilda mánaðarlegum vöxtum:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	23,1	21,9	20,8	20,8	20	11	11	11	11	11	11	9,4
2010	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8	8,6	8,6	8	8	7	6,5	5,9
2011	5,7	5,6	5,4	5,4								

1. Lánið er reiknað frá upphafsdegi lánsins miðað við óverðtryggða vexti Seðlabanka Íslands og notaður er upphaflegur höfuðstóll þess.
2. Lánið er látið bera mánaðarlega vexti og skiptast greiðslur upp í afborganir af höfuðstól og vexti. Saman mynda þessar tvær upphæðir heildargreiðslu lánsins um hver mánaðamót.

Gjalddagar	Eftirstöðvar fyrir	Afborgun	Vextir	Heildargreiðsla	Eftirstöðvar eftir
1.2.2006	2.000.000	15.009	20.833	35.842	1.984.990
1.3.2006	1.984.990	15.165	20.676	35.842	1.969.825
1.4.2006	1.969.825	15.323	20.519	35.842	1.954.501
1.5.2006	1.954.501	15.483	20.359	35.842	1.939.018
1.6.2006	1.939.018	15.644	21.006	36.650	1.923.374
...
1.3.2011	729.701	28.241	3.344	31.585	701.460
1.4.2011	701.460	28.535	3.068	31.604	672.924
1.5.2011	672.924	28.832	2.944	31.776	644.091
1.6.2011	644.091	29.133	2.817	31.951	614.958
1.7.2011	614.958	29.436	2.690	32.127	585.522

3. Heildargreiðsla lánsins er síðan dregin frá raungreiðslum. Af þessum tveimur upphæðum myndast mismunur, annaðhvort vangreiðsla eða ofgreiðsla, sem er síðan lagður inn á veltureikning. Sú upphæð er síðan vaxtareiknuð í samræmi við lög nr. 38/2001.

Gjalddagar	Raungreiðslur	Mismunur	Uppsafnaðir vextir
1.2.2006	30.000	-5.842	-5.525
1.3.2006	30.000	-5.842	-5.412
1.4.2006	30.000	-5.842	-5.300
1.5.2006	30.000	-5.842	-5.188
1.6.2006	30.000	-6.650	-5.774
...
1.3.2011	30.000	-1.586	-28
1.3.2011	30.000	-1.586	-28
1.4.2011	30.000	-1.604	-21
1.5.2011	30.000	-1.777	-16
1.6.2011	30.000	-1.951	-9
1.7.2011	30.000	-2.127	0

4. Að því loknu eru eftirstöðvar lánsins lagðar saman við of-/vangreiðslu lánsins ásamt uppsöfnuðum vöxtum af of-/vangreiðslum. Samtalan af þessum tveimur upphæðum myndar síðan endurreiknaðan höfuðstól lánsins.

Eftirstöðvar eftir síðasta gjalddaga:	585.522	
Samtals of- og vangreiðslur:		-504.919
Samtals uppsafnaðir vextir:		-229.281
Eftirstöðvar eftir endurútreikning:	1.319.723	

Athygli skal vakin á því að blæbrigðamunur er á því hvernig fjármögnunarfyrirtækin SP-fjármögnun og Lýsing meðhöndla veltureikninginn. Af þessum sökum verða til nokkrar mismunandi leiðir við útreikning bílalána.

b. húsnæðislán:

Húsnæðislán (og bílasamningar Avant) reiknast með þeim hætti að upphaflegur höfuðstóll skuldar er vaxtareiknaður með lægstu óverðtryggðu vöxtum Seðlabanka Íslands hverju sinni. Að tólf mánuðum liðnum er vöxtunum bætt við upphaflega höfuðstólinn og myndar sú upphæð nýjan stofn til vaxtaútreiknings fyrir næstu tólf mánuðina á eftir. Ferlið endurtekur sig árlega yfir lánstímann til uppgjörsdags. Greiðslur sem lántakandi innir af hendi eru vaxtareiknaðar hverju sinni með sama hætti frá innborgunardegi til uppgjörsdags. Mismunurinn af þessu tvennu myndar nýjan endurreiknaðan höfuðstól. Eftirfarandi er dæmi um endurútreikning láns.

Gert er ráð fyrir að 10. janúar 2009 hafi verið tekið 1 millj. kr. lán, að 1. maí 2009 og aftur 1. júní 2010 hafi verið greiddar 100 þús. kr. auk 250 kr. seðilgjalds, og að lánið skuli gert upp 18. apríl 2011. Óverðtryggðir vextir Seðlabanka yfir lánstímann voru eins og hér er sýnt:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	21	20	19	18	18	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	9
2010	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,25	8,25	7,75	7,75	6,75	6,3	5,75
2011	5,55	5,5	5,25	5,25								

Upphaflegur höfuðstóll lánsins vaxtareiknast svo:

Dagsetning	Meðalvextir	Vaxtadagar	Vaxtaupphæð	Staða
10.01.2009				1.000.000
10.01.2010	13,7708%	360	137.708	1.137.708
10.01.2011	7,7013%	360	87.618	1.225.326
18.04.2011	5,3908%	98	17.982	1.243.308

Skýringar við töflu: Fyrstu meðalvextirnir fást með því að leggja saman 21/360 af vöxtum í janúar 2009, 1/12 af vöxtum febrúar til desember 2009 og 9/360 af vöxtum janúar 2010. Síðustu meðalvextirnir ná yfir 98 daga og eru $(21 \times 5,55\% + 30 \times 5,5\% + 30 \times 5,25\% + 17 \times 5,25\%)/98$. Vaxtaupphæðin 17.982 er $98/360$ af 5,3908% af stöðunni 10. janúar 2011. Reiknað er með 30 dögum í mánuði, sbr. 12. gr. laga 38/2001, og að vextir mánaðar gildi fram yfir nóttina í lok mánaðarins.

Greiðslur af láninu vaxtareiknast svo:

Dags.	Nr.	Greiðsla	Seðil-gjald	Meðal-vextir	Vaxta-dagar	Vaxta-upphæð	Staða	Loka-staða
01.05.2009	1	100.250	250				100.000	
01.05.2010				10,3333%	360	10.333	110.333	
18.04.2011				6,7932%	347	7.225	117.558	117.558
01.06.2010	2	100.250	250				100.000	
18.04.2011				6,6317%	317	5.840	105.840	105.840
Samtals								223.398

Eftirstöðvar þessa láns á uppgjörseginum 18. apríl 2011 væru því $1.243 - 223.398 = 1.019.910$ kr.

c. önnur veðlán til einstaklinga:

Engin lán önnur en bíla- og fasteignalán hafa komið inn á borð til umboðsmanns skuldara.

d. fyrirtækjalán:

Umboðsmaður skuldara sinnir eingöngu erindum er berast frá einstaklingum. Í þeim tilfellum þegar um persónulegar ábyrgðir er að ræða eða einstaklingur hefur yfirtekið lán fyrirtækis er þeim erindum sinnt.

3. Hvernig er eftirliti með endurútreikningi ólögðra gengistryggðra lána háttað?

Eftirlit með endurútreikningi ólögðra gengistryggðra lána er samkvæmt reglugerð nr. 178/2011 hjá umboðsmanni skuldara. Einnig er lögbundið eftirlit hjá Fjármálaeftirliti og almennum dómstólum. Varðandi eftirlitshlutverk umboðsmanns skuldara er það með þeim hætti að skuldari getur leitað til embættisins og óskað eftir að mál hans sé kannað. Umboðsmaður skuldara vinnur úr beiðnum skuldara og svarar fyrirspurnum þess efnis. Umboðsmaður skuldara á einnig að fylgjast með framgangi endurútreiknings og óska eftir upplýsingum frá fjármálafyrirtækjum. Embættið fylgist með dómum varðandi málefnið og beinir tilmælum til fjármálafyrirtækja í samræmi við þá. Umboðsmaður skuldara mun einnig kynna skuldurum rétt sinn og skyldur vegna framangreindra lána.

4. Af hverju tók það ráðuneytið um tvo mánuði frá samþykkt laga nr. 151/2010 að gefa út reglugerð sem heimilaði umboðsmanni skuldara að hafa eftirlit með útreikningum fjármálafyrirtækjanna?

Lög nr. 151/2010 voru samþykkt á Alþingi 22. desember 2010 og birt í Stjórnartíðindum 28. desember sama ár. Reglugerð nr. 178/2011 um eftirlit umboðsmanns skuldara með endurútreikningum fjármálafyrirtækja á gengislánum neytenda var birt í Stjórnartíðindum 23. febrúar 2011, eða tæpum tveimur mánuðum síðar.

Frá gildistöku laganna var ljóst að umboðsmanni skuldara yrði falið eftirlit með endurútreikningi og hafði embætti umboðsmanns raunar þegar hafið slíkt eftirlit á grundvelli almennra heimilda í lögum um embætti umboðsmanns skuldara áður en löggin voru samþykkt. Löggin gera ekki kröfu til þess að umboðsmanni sé falið það hlutverk með reglugerð þó að sú leið hafi verið farin. Því hafði umboðsmaður þegar frá gildistöku laganna hafið eftirlit með endurútreikningi fjármálafyrirtækjanna. Því er ekki rétt að líta svo á að eftirlit umboðsmanns með endurútreikningum hafi tafist vegna tímasetningar reglugerðarinnar. Þvert á móti var talin ástæða til að freista þess að orða reglugerðina með þeim hætti að hún greiddi fyrir eftirlitinu, í ljósi þeirrar reynslu sem þá þegar var komin á framkvæmdina.

5. Hver eru áhrifin af dómi Hæstaréttar nr. 604/2010, þess efnis að Hæstiréttur taldi að lengd lánstíma, ólík veð eða heimild til að breyta vöxtum hefðu ekki þýðingu er varðar ólögð mæti gengistryggingar? Hvernig hefur ráðuneytið fylgt því eftir að fjármálafyrirtæki hlíti niðurstöðu dómsins?

Með dómum Hæstaréttar 16. júní 2010 í málum nr. 92/2010 og 153/2010 var skorið úr ágreiningi lánveitanda og lántaka þar sem deilt var um höfuðstól svonefndra bílalána. Niðurstaðan var sú að um væri að ræða lán í íslenskum krónum og að tenging höfuðstóls lánanna við gengi tiltekinna erlendra gjaldmiðla hafi verið ólögð.

Með dómi Hæstaréttar 16. september 2010 í máli nr. 471/2010 þar sem um var að ræða sams konar bílalán og í fyrnefndum málum, var leyst úr hvernig færi um vexti að fenginni niðurstöðu um að gengistrygging væri ólögð. Niðurstaðan varð þar sú að greiddir skyldu

vextir jafnháir þeim sem Seðlabanki Íslands ákveður af nýjum óverðtryggðum útlánum hjá lánastofnunum, sbr. 4. gr. laga nr. 38/2001, um vexti og verðtryggingu.

Í greinargerð með lögum nr. 151/2010, sem tóku gildi 29. desember 2010, segir um nauðsyn lagasetningarinnar: „Þó að dómur Hæstaréttar hafi létt af mestu óvissunni er engu síður hætt við að ágreiningur verði gerður um lögmæti fjölda samninga á víðtæku sviði skammtíma- og langtímafjármögnunar. Þá hafa vaknað spurningar um jafnræði meðal skuldara, einkum á neytendamarkaði. Meginmarkmið frumvarpsins er því að draga úr þessari óvissu. Til grundvallar eru lögð þau sanngirnirök að sambærileg mál fái sambærilega niðurstöðu auk þess að tryggja réttaröryggi við uppgjör lána með óskuldbindandi gengisviðmiðun.“ Í frumvarpinu segir jafnframt: „Gildissvið frumvarpsins nær [...] til lána einstaklinga vegna húsnæðisakaupa eins og nánar er skilgreint í frumvarpinu og lána til bifreiðakaupa hvort heldur sem þau lán eru á grundvelli lánsamninga eða eignarleigusamninga, enda er löggjöfinni ætlað að skýra almennt réttarástand. Ef ekki verða sett almenn lög um uppgjör samninganna munu skuldarar verða í mismunandi stöðu eftir því hjá hvaða banka þeir hafa tekið lán, jafnvel þótt aðstæður þeirra séu fyllilega sambærilegar að öllu öðru leyti.“

Eins og áður segir var, í rökstuðningi fyrir lagasetningu, talið nauðsynlegt að leysa úr því hvaða tegundir lánsamninga féllu undir lögum umfram það sem þá hafði verið leyst úr fyrir dómstólum. Hvernig framkvæmd uppgjör samninganna yrði háttáð var síðan í samræmi við fordæmi Hæstaréttar.

Með dómi Hæstaréttar 14. febrúar 2011 í máli nr. 604/2010 heldur rétturinn sig við fordæmi sín í þeim málum sem tiltekin eru hér að ofan. Á þeim málum var byggt við setningu laga nr. 151/2010. Verður því ekki séð að uppi sé önnur staða eftir uppkvaðningu téðs dóms en var fyrir. Hefur niðurstaðan í málinu því ekki kallað á sérstakar ráðstafanir af hálfu ráðuneytisins hvað varðar eftirfylgni eða eftirlit með uppgjöri gengistryggðra lána, en ráðuneytið hefur fylgst með endurútreikningnum í gegnum umboðsmann skuldara og Samtök fjármála-fyrirtækja.

6. *Hver er afstaða ráðuneytisins til þess hvort lög nr. 151/2010 stangist á við 12. viðauka EES-samningsins um neytendavernd?*

Samkvæmt upplýsingum frá Alþingi á fyrirspyrjandi hér við 19. viðauka EES-samningsins um neytendavernd, en ekki 12. viðauka um frjálsa fjármagnsflutninga.

Eins og segir hér að framan þá er lögum nr. 151/2010 ekki ætlað að kveða á um það hvort tiltekin samningsákvæði séu ógild, fyrir eða eftir setningu laganna heldur er í lögnum kveðið á um að um uppgjör vegna þeirra samninga sem undir þau falla skuli fara eftir 18. gr. frumvarpsins. Valdið til að kveða á um gildi samninga er sem fyrr hjá dómstólum.

Eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpi til laga nr. 151/2010 er tilefni framlagningar frumvarpsins dómur Hæstaréttar frá 16. júní 2010 sem skáru úr um ólögmæti bindingar lána í íslenskum krónum við gengi erlendra gjaldmiðla og dómur réttarins frá 16. september 2010 um vaxtareikning slíkra ólögmætra gengistryggðra lána. Byggjast ákvæði frumvarpsins um uppgjör lánanna á forsendum dóms Hæstaréttar frá 16. september 2010. Í dómnum kom skýrlega fram að vextir láns þess sem deilt var um í málinu voru tengdir beint við vexti á millibankamarkaði í London af lánum í jenum og svissneskum frönskum, sem hin ógilda gengistrygging samkvæmt samningi aðilanna miðaðist við. Taldi rétturinn að slík vaxtakjör af láninu gætu ekki komið til álita nema í tengslum við gengistryggingu þess. Því var talið að hvorki væri unnt að styðjast við þau fyrirmæli óbreytt eftir orðanna hljóðan né gefa þeim með skýringu annað inntak, enda lá fyrir að á millibankamarkaði í London hafa aldrei verið skráðir LIBOR-vextir af lánum í íslenskum krónum. Vegna þessa var óhjákvæmilegt að

ógildi ákvæðisins um gengistryggingu leiddi til þess að líta yrði með öllu fram hjá ákvæðum sammingsins um vaxtahæð.

Í samningum um gengistryggð lán er almennt ákvæði um að skuld beri vexti. Þar sem ekki er hægt að beita fyrirætlum samninganna um útreikning vaxtanna taldi Hæstiréttur í dómnum frá 16. september að atvik svöruðu til þess að samið hefði verið um að greiða vexti af peningakröfu án þess að tiltaka hverjir þeir skyldu vera. Þegar slík staða væri uppi skyldu vextir af láni fara skv. 4. gr., sbr. 3. gr. laga nr. 38/2001.

Dómur Hæstaréttar gengur því út frá því að ákvarða þurfi vexti af samningum frá upphafsdegi á grundvelli ákvæða 3. og 4. gr. vaxtalaga þar sem ekki var hægt að styðjast við ákvæði sammings um útreikning vaxta. Ákvæði laga nr. 151/2010 um uppgjör lána eru í samræmi við þessa niðurstöðu. Lögin mæla þannig ekki fyrir um leiðréttingu eða breytingu vaxtaútreiknings eða vaxtaálags á of- eða vangreiðslur, heldur útreikning vaxta frá upphafi sammingsins út frá nýjum forsendum þar sem upphaflegar forsendur vaxtaútreiknings eru ólögmætar.

Þar sem lögum nr. 151/2010 er sem fyrr segir ekki ætlað að kveða á um það hvort tiltekin sammingsákvæði séu ógild heldur um uppgjör vegna þeirra samninga sem falli undir þau verður ekki séð að lögin stangist á við XIX. viðauka EES-sammingsins um neytendavernd.